

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

22 листопада 2018 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

22 листопада 2018 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2018

УДК 81'37

П 78

П78 Проблеми лінгвістичної семантики : III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (22 листопада 2018 року). Збірник матеріалів. – Рівне : РДГУ, 2018. – 203 с.

The Problems of Linguistic Semantics : The 3rd International Scientific and Practical Internet Conference (November 22, 2018). The Collection of Conference Proceedings. – Rivne : RSUH, 2018. – 203 p.

У збірнику матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної семантики, зіставної семантики, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive Semantics, Contrastive Semantics, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Units, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Михайлова Є.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(*протокол № 10 від 27.11.2018 р.*)

© Автори публікацій, 2018

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

BAUZER A.	THE IMPLICATIVE TYPE OF SEMANTIC DERIVATION: A CROSS-LINGUISTIC PERSPECTIVE	8
DEMENCHUK O.	TOWARDS MODELING LEXICAL SEMANTICS: A CROSS-LINGUISTIC PERSPECTIVE	10
IEGOROVA A.V., BOKLAN Y.V.	PECULIARITIES OF OCCASIONAL WORDS IN FANTASY LITERATURE (USING THE EXAMPLE OF J.K. ROWLING'S BOOK SERIES "HARRY POTTER")	13
КІНАЩУК А.В.	МОДЕЛІ СЕМАНТИЧНОГО ОПИСУ ЛЕКСИКИ	16
МІЗИН К.І.	ШЛЯХИ ПІДСИЛЕННЯ ЛІНГВОМЕТОДОЛОГІЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ НА ОСНОВІ КОРПУСНОБАЗОВАНОГО ПІДХОДУ	20

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ СЕМАНТИКИ

БИЧКОВ Л.О.	КОГНІТИВНО-ОНОМАСІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРНИТОНІМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	24
--------------------	---	----

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

АЛАДЬКО Д.О.	МЕТОНІМІЧНА МОДЕЛЬ «РОЗМІР – ПОСУД ТАКОГО РОЗМІРУ» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	29
ВАСИЛЬЄВА О.Є.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ СМАКОВИХ НОМІНАЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	31
КОСТЮК І.В.	СЕМАНТИКА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	34
КУЧМА Т.В.	АСОЦІАТИВНЕ ПОЛЕ «ВЧИТЕЛЬ» В УКРАЇНСЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ (ЗА ДАНИМИ ВІЛЬНОГО АСОЦІАТИВНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)	39
ОКСАМИТНА К.С.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ПЕРЦЕПТИВНИХ НОМІНАЦІЙ «М'ЯКИЙ / DOUX» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВАХ	41

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ПАВЛОВСЬКА Л.О.	СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	46
ПАЮК В.Л.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ТАКТИЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ НОМІНАЦІЇ «ГОСТРИЙ / SHARP» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ)	49
ЦУП О.В.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ ЗНАЧЕНЬ ЗВУКОВИХ НОМІНАЦІЙ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	52
ЯСІНСЬКА Т.А.	СЕМАНТИЧНА ДЕРИВАЦІЯ СЛУХОВОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ НОМІНАЦІЇ «ТИХИЙ / STILL» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ)	55

ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

АЛАДЬКО О.Д.	КВАЛІФІКАТИВНІ МЕТОНІМІЧНІ МОДЕЛІ В НАЗВАХ ОДЯГУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	60
ОРЕЛ І.І.	ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ЗАГОЛОВКАХ НІМЕЦЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ СТАТЕЙ	63
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНИЙ АСПЕКТ МОТИВАЦІЇ ФРАНКОМОВНОЇ СЛОВОТВІРНОЇ МОДЕЛІ НОМІНАТИВНИХ ЧАСТИН МОВИ	67
ЧЕРЕМІСІН М.В.	СЕМАНТИЧНІ ГРУПИ ГУСТАТИВНИХ НОМІНАЦІЙ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	71

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

БОРЗЕНКО О.П.	ТЕКСТ ЯК СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ОДИНИЦЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	74
МИХАЙЛОВА Є.В.	КАТЕГОРІЙНА СЕМАНТИКА ТУРЕЦЬКОГО ПРИКМЕТНИКА: АТРИБУТИВНІ СЛОВОФОРМИ ІЗАФЕТНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ	77
МОЗГОВА Я.О., ТИТАРЕНКО В. В.	СПЕЦИФІКА ЕКСПРЕСІВНОГО ЗАБАРВЛЕННЯ СЛОВА	81

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

АРТЬОМОВА Є.О.	COMPUTER-MEDIATED COMMUNICATION AS A SOURCE OF VOGUE WORDS AND COINAGE	85
ГЕТЬМАН З.О., МОРЕНЕЦЬ І.М.	КОМУНІКАТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ АКТУАЛІЗОВАНИХ РЕЧЕНЬ ЯК СКЛАДОВА ПРАГМАТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ДІАЛОГІЧНОГО ТЕКСТУ	88

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

КАЛІНГЧЕНКО М.М.	ТВОРЧИСТЬ ЕМІЛІ ДІКЕНСОН В ДИСКУРСІ ПОПУЛЯРНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ АМЕРИКИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОРІЧЧЯ	92
МАРТИНЕНКО О.Є., ДИШЛЮК О.О.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ В ГАЛУЗІ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ	94
МАРТИНЕНКО О.Є., ТКАЧУК К.М.	ДО ПИТАННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ В ГАЛУЗІ МАРКЕТИНГУ	96
НАЙДИЧ А.О.	«LIVE OAK, WITH MOSS» – ДІЙСНА ІСТОРІЯ ПРО «ГЕЙ-МАНІФЕСТ» ВОЛТА ВІТМЕНА	99
ПРИМІЧ О.В.	ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ	103
ЧЕРЕМІСІН М.В.	СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ У РОМАНІ Д. БРАУНА «КОД ДА ВІНЧЬ»	108
ШЕВЧУК Л.О., ФЕДОРЧУК А.О.	ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЕЦИФІКИ ТРАКТУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ОЗНАК ЕКФРАЗИ	111

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

ВИФАТНЮК Л.О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА РОЗКРИТТЯ РИС ХАРАКТЕРУ ОСОБИ	114
ГЕРАСИМОВА Н.І.	СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	116
ДЕЙНЕКО А.І.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ТИПИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	119
ДЖУРИЛО А.П., ГАСВСЬКИЙ Я.С.	КЛАСИФІКАЦІЯ ІДІОМАТИЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД	122
ДЖУРИЛО А.П., ІЛЬІНА В.Д.	АНГЛОМОВНИЙ РЕКЛАМНИЙ ДИСКУРС: СОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ	125
ДЖУРИЛО А.П., МАРЧЕНКО А.М.	ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ ЯК ОСНОВНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ АДЕКВАТНОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ	128
ДЖУРИЛО А.П., СЛЄПНЬОВ О.В.	ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ ГУМОРУ	131
ДЖУРИЛО А.П., ХЕЙЛИК Д.А.	ДО ПИТАННЯ ЗАГОЛОВОКУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ЯК ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ	134
ДОВГАНЕЦЬ В.І., ГЕРАСИМОВ В.В.	ДО ПИТАННЯ РОЗГЛЯДУ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНОЇ СПЕЦИФІКИ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	137

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

СТОРОВА А.В., ПАВЛЮК Н.О.	ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	140
КІРЕЯ Г.І.	СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ ДЖ.Р.Р. ТОЛКІНА «ГОБІТ, АБО ТУДИ І ЗВІДТИ»)	143
ЛЕЙЦЮСЬ Г.М., ЛАПТІНОВ М.А.	ДО ПИТАННЯ ПРО СЕМАНТИЧНІ ЗАСОБИ УТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	152
ЛЕЙЦЮСЬ Г.М., СТРИЖКО І.С.	ДО ПИТАННЯ ПРО СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЧАСОВИМ КОМПОНЕНТОМ "SECOND" УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	155
ЛИТНЄВА Г.П., ДЕНИСАЙКО К.Ю.	РОЛЬ ЗАПОЗИЧЕНЬ ЯК СПОСОБУ ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТРАНСПОРТНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	157
ЛИТНЄВА Г.П., КОВАЛЬ І.І.	ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ОДИНИЦЬ У ТЕКСТАХ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ	161
МАК В.В.	ЕКСПРЕСІВНОСТІ НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ У АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	164
МАРТИНЕНКО О.Є., АБДУРАХМАНОВА НА.	ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИЧНОЇ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОЇ МЕТАФОРИ	169
МИРОНЕНКО О.Ю.	ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ ХОРОБРІСТЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	172
МОЗГОВА Я.О., КРАВЧЕНКО А.М.	СПЕЦИФІКА ПОНЯТТЯ ЕМФАЗИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	180
МОШКОВСЬКА Л.М., ХИЛЮК М.М.	СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ ЗАГОЛОВКІВ АНГЛІЙСЬКИХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	182
НІКОЛЬСЬКА Н.В., ЄРЬОМЕНКО Д.М.	ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ	185
ШЕВЧУК Л.О., ДМИТРИЄВА Є.І.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО АСПЕКТУ В ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ПРОЦЕСУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	188
ШЕВЧУК Л.О., КАДЕМА О.В.	ТРУДНОЩІ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В АНГЛОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ	191

*III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ШЕВЧУК Л.О., ПАПАЯНІНА А.О.	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ДОКУМЕНТІВ У РАКУРСІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ	193
ШЕВЧУК Л.О., ПОГОРІЛА Е.С.	ПЕРЕКЛАД ЯК МІЖКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ КОМУНІКАЦІЇ	197
ШЕВЧУК Л.О., ЧЕХІВСЬКА А.П.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА МЕТОДИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У СФЕРІ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	200

УДК 81'373.7:811.112.2

Орел І.І., канд. філол. наук
Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ЗАГОЛОВКАХ НІМЕЦЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ СТАТЕЙ

Комунікативне завдання авторів публіцистичних текстів (крім інформування) – переконання читачів у правильності трактування викладених фактів, подій; у безпомилковості їхньої оцінки автором, який висловлює погляди певної партії, соціальної (професійні, профспілкові друковані видання), вікової групи (молодіжні газети, журнали) тощо чи є представником незалежного видання. Публіцистичні тексти будують з урахуванням бажаної інтенції, що має суб'єктивний авторський характер.

Джерелом поширення інформації і формування суспільної думки виступає газетно-журнальна публіцистика, через що дослідження комунікативних і прагматичних можливостей засобів масової інформації є на сьогодні актуальним. Вивченню питання втілення інтенції мовними засобами у текстах присвятили свої праці як вітчизняні (Остапович О., Райхштейн А.Д., Тертычный А.А., Фролова О.Е., Шахнарович А.М., Шибаєва Л.), так і німецькі лінгвісти (Brinker K., Fix U., Schoenke E., Schlorke A., Wichter S.).

Результати нашого дослідження на матеріалі газет «Frankfurter allgemeine Zeitung» (проаналізовано 6700 стор.), «Süddeutsche Zeitung» (опрацьовано 7000 стор.), журналу «Der Spiegel» (проаналізовано 7078 стор.), продемонстрували, що публіцистичні тексти сучасної німецької мови – це поєднання функціональних різновидів офіційно-ділового, наукового, розмовного, художнього стилів. З метою формування інтенції у публіцистичних текстах використовують образні мовні засоби (ФО).

Метою нашої розвідки є виявлення ролі німецьких ФО у публіцистичному текстотворенні. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити низку **завдань**: 1) з'ясувати прагматичні потенції заголовка, 2) виявити його семантичний зв'язок із текстом статті, 3) встановити інтенції ФО, які формують заголовок публіцистичного тексту. **Актуальність** дослідження зумовлена необхідністю вивчення текстоутворювальних категорій інтенціонального (прагматичного) характеру, які дають можливість (і передбачають вибір засобів) вирішувати стратегічне завдання публіцистики – інформувати,

здійснювати вплив на читача. Мовними одиницями, що слугують текстоутворювальним матеріалом, виступають лексеми, ФО.

Німецькі дослідники розглядають текст і заголовок як окремі одиниці. Заголовок вважають «назвою, що попереджає комунікативні наміри», «попереднім сигналом комунікації», «власним іменем тексту» [5]. Він виступає конденсованою одиницею комунікативного акту і виконує певні синтаксичні, семантичні, прагматичні функції, зокрема синтаксична функція – заголовок «делімітує» текст (визначає межі); семантична функція – заголовок інформує про змістове ядро тексту; прагматична функція – заголовок, дає тексту ім'я одночасно натякаючи, ніби цитуючи головний зміст [5]. Заголовки публіцистичних текстів можуть виконувати інформативну й апелятивну функції, діють як самостійні інформативні одиниці, але за змістом залежать від текстів. Вони мають певні зв'язки не лише з текстом, але й з читачами, привертають їхню увагу до тексту [4, с. 213-244], що забезпечує нормальне функціонування видання [1].

Заголовки друкують великими літерами, у багатьох виданнях вони мають оформлення у декілька ярусів, що дозволяє проанонсувати головний зміст тексту, привернути увагу читачів. Рядок над заголовком чи під ним, написаний нежирним шрифтом, називають підзаголовком. Заголовок і підзаголовок складають одне ціле. ФО використовується як у самому заголовку, так і у підзаголовку, демонструючи у образній формі змістове ядро тексту, не розкриває його, дає своєрідну характеристику, оцінку тексту.

Розглянемо деякі приклади використання ФО у заголовках. Рубрика «Панорама» (SZ, 7.06.2004):

Unter der Haube J.Lo

SZ, рубрика «Політика» (2.03.2004):

Verzweifelt gesucht: ein Sündenbock

Von Susanne Höll

Wo liegt der schwarze Peter?

ФО як заголовок інформує, але повністю її семантика може бути розкрита лише у контексті (якщо ФО вживається у тексті) або за допомогою контексту (не вживається у тексті). Текст публікації пов'язаний із ФО у заголовку. Цей зв'язок може бути різним. Подану в заголовку ФО використано й обіграно у тексті, або ФО пов'язується із текстом лексичними засобами, які належать до однієї із ФО семантичної групи.

Наприклад, у SZ (2.03.2004) ФО «*der schwarze Peter*» повторюється неодноразово: «***Diesen schwarzen Peter würde partout keiner der Drei in***

der Hand halten wollen. ... der schwarze Peter müsse bei der FDP bleiben. ... Vom schwarzen Peter sprach schon früh in diesem Jahr die CDU-Vorsitzende im Präsidium ihrer Partei Das Schwarze-Peter-Spiel ist jetzt voll im Gang – zwischen Union und FDP....» / (Цього «чорного Петера» за всяку ціну не хоче мати на руках жоден з цих трьох. ... «чорний Петер» мусив би залишитись у Радикально-демократичній партії Швейцарії.... Гра у «чорного Петера» йде повним ходом – між Союзом і Радикально-демократичною партією Швейцарії ...). ФО «j-t den Schwarzen Peter zuspielen» – звалити якусь провину на когось, (досл.: підсовувати «чорного Петера»). Пресупозиція ФОФК пов'язана з дитячою грою «чорний Петер». Того, хто програв, мазали сажею (як покарання за програш) і називали «чорним Петером».

Зазначена ФО використовується у заголовку публіцистичного тексту для **репрезентації** інформації (*der schwarze Peter*) й **оцінки** осіб, які провинились у чомусь, або є так званими «цанами відбувайлами». Саме цей семантичний нюанс ФО пов'язує підзаголовок «*Wo liegt der schwarze Peter?*» із заголовком, у якому вжито ФО (біблійного походження) «*ein Sündenbock sein*» – бути цаном відбувайлом. Використання ФО у назві тексту підсилює семантику заголовка, привертаючи до нього увагу (**рекламно-експресивна функція** [2, с. 61-64]). Цьому сприяє вживання контекстуальних фразем-синонімів (*Verzweifelt gesucht: ein Sündenbock ... Wo liegt der schwarze Peter?*) (**стилістична функція**). ФО використовується у риторичному запитанні (*Wo liegt der schwarze Peter?*) і виконує **апелятивну функцію**. ФО, оформлена у риторичне питання, виступає засобом впливу на читача.

Помічено, що використання ФО у тексті сприяє завершеності структури композиції тексту. Але спірним вважають на сьогодні питання про інформативну функцію ФО у заголовках [3]. Ми розглядаємо ФО у заголовку публіцистичного тексту як елемент інформації (**інформативна функція**). Акумуляований народний досвід, що міститься у семантиці ФО, передає НКІ, через що ФО виконує різнопланові функції у процесі комунікації (здатність повідомляти інформацію, висловлювати оцінку тощо). Національно-специфічний образ, покладений в основу внутрішньої форми ФО, виконує **етнокультурну функцію**. Він передає і оцінює інформацію засобами національно-специфічного образу, відомого носіям німецької культури. Здатність національно-культурних образів коротко, чітко, влучно передавати інформацію свідчить про **компресивну функцію** ФО.

Вираження автором суб'єктивного відношення аналізованою фразею пов'язана з імпліцитно вираженою негативною оцінкою

інформації (*програш, вимазаний чорною сажею невдаха*). Прихована у фольклорній пресупозиції пейоративність створює відповідну емоційну експресію (**емоційно-експресивна функція**), відображаючи ставлення автора до інформації. Образ *нечистого / чорного Петера* увиразнює одну ознаку (*schwarz*), яка відображає якості політиків, характеризує (**характеризуюча функція**) перебіг політичних подій, виконуючи, тим самим, **ідеологічну функцію**. Використання фольклорного образу, запобігає вживанню лексики із негативним значенням. Так ФО реалізує **естетичну функцію**.

Отже, ФО у заголовках публіцистичних текстів виконує різні функції, чому сприяє НКІ фольклорного характеру. Виявлено, що ФО у заголовках публіцистичних текстів використовуються з метою яскраво, інтригуючи інтерпретувати тему тексту, натякнути на зміст, оцінку описуваного факту, події. Досягнення вказаної мети використання ФО забезпечує національно-специфічний образ / пресупозиція, завдяки якій німецькі ФО втілюють цілісне фразеологічне значення шляхом виконання низки функцій. У ході проведеного нами аналізу встановлено, що ФО у заголовках публіцистичних текстів реалізують інформативну, акумулятивну, емоційно-експресивну, ідеологічну, репрезентативну, аксіологічну, апелятивну, рекламно-експресивну, графічно-розмежувальну, образно-зображувальну, естетичну, характеризуючу, етнокультурну, компресивну, функцію комічного, стилістичну, текстотвірну функції.

Список використаних джерел:

1. Гальперин А. И. Очерки по стилистике английского языка. [Електронний ресурс] / Алексей Ильич Гальперин. – Режим доступу: www.classes.ru/grammar/30.Ocherki_po_stilistike_angliyskogo_yazyka/html
2. Калякіна О. О. Функції й особливості сприйняття заголовка публіцистичного матеріалу (теоретичний аспект) / О. О. Калякіна // Дослідження з лексикології і граматики української мови. Зб. наук. праць [ред. Д. Х. Баранник]. – Дніпропетровськ: «Пороги», 2007. – Вип. 6. – С. 60-66.
3. Функционирование фразеологических единиц в газетных статьях. [Електронний ресурс] // Журналистика, издательское дело и СМИ. – Ресурс доступу: http://revolution.allbest.ru/journalism/00015038_0.html
4. Brandt W. Zeitungssprache heute: Überschriften. Eine Stichprobe. [Електронний ресурс] / Wolfgang Brandt. [hrsg. Klaus Brinker]. – Bern, 1991. – 250 S. – Режим доступу: www-user.uni-bremen.de/~schoenke/tlgl/tlgl.html
5. Schoenke E. Textlinguistik. [Електронний ресурс] / Eva Schoenke. – Режим доступу: www-user.uni-bremen.de/~schoenke/tlgl/tlgl.html